
TOPDAG VOOR GLADDE SLANGEN

Peter Keijsers

Onderstaande observaties ontvingen we van Peter Keijsers. Peter telt, filmt en geniet al jarenlang van de gladde slangen in de Peel en laat ons meegenieten.

Echt slangenweer

Op 10 juli 2008 rijd ik om 9.30 uur vanuit Bochoolt (B) naar de Peel. Volgens mij is het echt slangenweer. Beetje drukkend, geen zon en ongeveer 20 graden celsius. In Meyel aangekomen begint het te regenen. Met bakken valt het water zoals al zo vaak deze zomer uit de hemel. Ik besluit even bij een kennis in Neerkant aan te gaan, want in dit weer zal ik beslist geen slangen vinden. Om 12.30 uur houdt het op met regenen. Ik rijd vanuit Neerkant

naar de Leegveldweg in de Deurnsche Peel. De Leegveldweg is een zandweg van ongeveer twee kilometer lengte, die van zuid naar noord door de Deurnsche Peel loopt. De zandweg ligt in het oostelijke deel van de Deurnsche Peel en wordt voornamelijk door landbouwverkeer gebruikt.

Fietspad en zandweg

Langs deze zandweg ligt een verhard fietspad, dat deel uitmaakt van een fietsroute. Op mooie dagen maken honderden fietsers gebruik van dit pad. Halverwege langs de zandweg bevindt zich een zomerbiotoop van gladde slangen. Langs het fietspad was tot voor enkele jaren geleden duidelijk sprake van een zomerbiotoop, maar de laatste jaren worden hier minder slangen waargenomen. Wel stijgen de aantallen waargenomen slangen in het zomerbiotoop aan de overkant langs de zandweg. Mogelijk heeft het verdwijnen van de slangen langs het fietspad te maken met een gewijzigd maaibeheer. Dat de slangen verdwijnen als gevolg van de steeds maar langs rijdende fietsers lijkt mij minder aannemelijk, daar ik vaker heb meegemaakt

dat na het passeren van enkele grote groepen fietsers de zonnende slangen gewoon op hun zonplek bleven liggen. Normaal rijd ik over de zandweg tot aan een parkeerhaven, maar door de hevige regenval is de zandweg niet bereikbaar en parkeer ik mijn auto bij de boerderij aan het begin van het zandpad. Ik loop over het verharde fietspad dat langs de zandweg loopt richting het zomerbiotoop van de gladde slangen. Langs dit fietspad heb ik in voorgaande jaren enkele keren een gladde

Hier zie je enkele centimeters gladde slang (foto Ingo Janssen)

slang aangetroffen. Maar op dit moment is de berm hier meer geschikt voor ringslangen. Op enkele plaatsen staat het water zelfs enkele centimeters hoog tussen het fietspad en de slootrand. Er is de afgelopen uren héél veel regen gevallen. Langs het fietspad tref ik geen slangen aan. De temperatuur voelt benauwend aan. De wind is evenwel fris.

Zomerbiotoop

Bij het zomerbiotoop aangekomen loop ik vanaf het fietspad de zandweg op en ga in de hoge zandkant op zoek naar de eerste gladde slangen. Het zomerbiotoop van de slangen heeft een lengte van ongeveer tweehonderdvijftig meter. Ik vind drie slangen

in de het zomerbiotoop. Niet veel, maar de vegetatie en het zand is nog erg nat. Ik besluit verder richting de Eikenlaan door te lopen. Normaal loop ik hier niet verder, omdat er aan beide zijden van de weg nogal hoge bomen staan en er daardoor weinig geschikte zonplekken voor de slangen zijn. De zandweg hier is enige tijd geleden geëgaliseerd en daardoor zijn ook hier wat opstaande zandkanten ontstaan. Na vijftig meter zie ik twee slangen tegen elkaar aanliggen: vrouwtjes. Ik loop nog honderd meter verder, maar geen slangen meer. Ik loop nu aan de andere kant van de weg langs het verharde fietspad terug.

Op de eerste open plek bij “het eikje” tref ik drie vrouwen aan. Ze liggen diep in de vegetatie. Eigenlijk is het meer een soort kuiltje in de bodemvegetatie waar de slangen in liggen. Je moet om de slangen op zo’n ligplaats te vinden toch wel een beetje ervaring hebben in het zoeken naar gladde slangen, want je ziet vaak niet meer dan enkele centimeters opgerolde gladde slang diep tussen het gras. Een eerste vereiste bij het zoeken van gladde slangen is dan ook, dat je héél langzaam loopt en je ogen echt op de bodem gericht houdt. Na vijftig meter de vierde vrouw. Weer dertig meter verder nog een vrouw. Ik besluit de berm langs het fietspad richting mijn auto nog een keer af te speuren, maar tref er verder geen slangen aan. In totaal vijf slangen in de berm aan de fietspadzijde. Dan loop ik vanaf mijn auto over de zandweg, weer richting het gladde slangen zomerbiotoop en zoek nu de rechterzijde van de zandweg af. Over vijfhonderd meter tot aan het zomerbiotoop geen enkele gladde slang. Vervolgens vind ik negen vrouwen over een lengte van tweehonderd meter op het zomerbiotoop. Dan honderd meter geen gladde slangen en dan op vijftig meter vier vrouwen. Aan de zandwegzijde dertien gladde slangen en aan de fietspadzijde vijf slangen brengt het totaal voor de Leegveldweg op deze dag op achttien gladde slangen. Voor de Leegveldweg een hoge score, zeker omdat het maar een klein zomerbiotoop betreft.

Allemaal vrouwtjes

Volgens mijn inschatting waren het allemaal vrouwen. Enkele dieren heb ik na de laatste telronde nog in de hand genomen om te kijken in hoeverre het al zichtbaar is of ze zwanger zijn. Er zijn nog geen dikke vrouwen bij. Alle slangen hebben een meer normale omvang. Bij het aftasten van de slang voel je nog geen jongen in het moederdier. Verder zijn er geen aanwijzingen die op een spoedige vervelling

duiden. Zwangere vrouwen van de gladde slangen vervellen namelijk vlak voor de geboorte van hun jongen. Dus voorlopig nog zijn er geen jonge gladde slangen op de Leegveldweg te verwachten. Mijn vermoeden is dan ook dat de geboorte van de jongen dit jaar later dan voorgaande jaren zal plaatsvinden, want voorgaande jaren waren de vrouwtjes in deze periode voller en dikker. Als de zomer de komende maand verder zo koel blijft en de nachten zo koud dan zullen de jongen volgens mij mogelijk pas in september geboren worden.

Ideale omstandigheden

Het liefste zou je op zo’n succesvolle dag als vandaag de klok stil willen zetten om op die manier de tijd te krijgen om al de plekken in en om de Peel waar gladde slangen voorkomen bij deze ideale omstandigheden te bezoeken. Maar helaas. Het is inmiddels bijna 17.00 uur geworden. Het begint weer wat te miezeren en enkele slangen kruipen weg van hun ligplaats. Nou kruipen gladde slangen niet meteen weg bij enkele regendruppels. Ook de temperatuur op dit moment is niet direct een reden voor de slangen om beschutting te gaan zoeken. De tijd kan het ook niet zijn, want soms vind ik de slangen bij deze weersomstandigheden nog om 18.30 uur mits het niet te snel gaat afkoelen. Ik besluit naar huis te gaan en de andere gladde slangen route’s morgen te bezoeken want de weerman heeft voor morgen hetzelfde weer voorspeld.

De volgende dag is het inderdaad hetzelfde weer. Bewolkt, ongeveer twintig graden celsius, het heeft geregend en de wind is ZW. 3. Ik heb van 9.00 uur tot 17.30 uur twee route’s in de Deurnsche Peel en twee route’s in de Maria Peel gelopen. De route op de Leegveldweg heb ik niet gelopen. Normaal tel ik op deze vier route’s bij zulke “ideale omstandigheden” zoals ik dacht dat ze op deze dag waren al gauw in totaal zo’n vijftien tot twintig slangen. Helaas. Ik ben niet verder gekomen dan een totaal van zeven slangen. Hoezo, hetzelfde weer? Hoezo, ideale omstandigheden? Hoge aantallen scoren blijft een combinatie van,

1. “Ideale weersomstandigheden” hoe die dan ook mogen zijn.
2. Een flinke portie toeval en geluk.
3. Op het juiste moment op de juiste plaats zoeken.

Het is aan te raden om het traject op verschillende tijdstippen en zo vaak mogelijk te bezoeken en ooit zal er een dag komen waarop je meer vindt dan je had verwacht!